

Sourcing binnen het hoger onderwijs

Van Groningen tot Maastricht besteedt het Hoger Onderwijs aandacht aan het vakgebied sourcing. Het Platform Outsourcing Nederland (PON) maakt een wandeling langs diverse steden om de activiteiten in kaart te brengen.

Begin vorig jaar verscheen er een artikel in het Outsource Magazine (1-2009) onder de titel: “Sourcing binnen het hoger onderwijs”. Het artikel verhaalde over de rondetafeldiscussie van datum waarbij experts constateerden dat studenten onvoldoende onderwijs krijgen op het gebied van sourcing. In een jaar tijd is er veel veranderd. Steeds meer hogescholen en universiteiten richten zich op sourcing aspecten. Niet alleen de theorie, maar vooral de praktijk is belangrijk binnen de opleidingen. Dat is te zien aan het aantal cursussen waar studenten projectmatig werken. Ze werken veelal samen met buitenlandse studenten om een beeld te krijgen van de vele uitdagingen die sourcing en shoring met zich meebrengt.

Meer dan twintig opleidingen binnen negentien hogescholen en universiteiten behandelen sourcing in de vorm van projecten, vakken of zelfs hele minors. Verschillende voorbeelden zijn te noemen. Op de Radboud Universiteit Nijmegen loopt sinds dit jaar een outsourcing project in samenwerking met een Oegandese Universiteit. De Open Universiteit daarentegen startte eind 2009 samen met de Fontys Hogeschool ICT een master opleiding, waarin een module sourcing onderdeel is. Ook de Universiteit van Maastricht is druk bezig met het opzetten van cursussen met sourcing als onderdeel, in april dit jaar start het eerste college in het Zuiden des lands. Al deze nieuwe initiatieven laten zien dat sourcing een steeds prominenter rol krijgt binnen het hoger onderwijs, geheel in lijn met de ambitie vanuit de politiek om van Nederland een kennisland te maken.

Sourcing Hong Kong en Nederland

Uiteraard zijn er al een aantal opleidingen die het vakgebied onderwijzen. Eén van de eerste projecten om sourcing aan de student te brengen, is het Hong Kong - Nederland Project, kortweg HKnet. Michiel van Genuchten, vroeger nauw betrokken bij het project, geeft aan dat het project al twaalf jaar bestaat. Studenten van onder andere de Technische Universiteit Eindhoven, de Universiteit van Tilburg en die van Hong Kong werken nauw samen om de uitdagingen van cultuurverschillen en andere zaken het hoofd te bieden. In het twaalfjarig bestaan van het project, hebben meer dan 1000 studenten deelgenomen. Van origine is het vak bedoeld om studenten kennis te laten maken met virtuele teams in engineering. Een belangrijk aspect van deze teams zijn de culture verschillen van de leden en de voor- en nadelen van het werken met verschillende culturele achtergronden. Een veel terugkerend onderwerp binnen HKnet is sourcing, en dan met name offshore outsourcing. Ook hierbij speelt cultuur een belangrijke rol en dit is de reden dat studenten de combinatie cultuur en sourcing meerdere malen onder de loep hebben genomen. Genuchten geeft aan dat het onderwerp outsourcing in 2004 resulteerde in een prijs, uitgereikt door de “Association for Information Systems”. Samen met verschillende andere onderzoekers schreef van Genuchten een aantal wetenschappelijke artikelen over HKNet.

Minors IT sourcing

De meeste opleidingen bieden enkel een cursus of vak aan op sourcing-gebied, meestal gaat het slechts om een keuzevak. Daarom besloot het PON, in samenwerking met de Hogeschool van Amsterdam (HvA) een minor te starten. Deze mini-opleiding staat geheel in het teken van sourcing van IT. Op de HvA kunnen studenten die bijvoorbeeld ICT of bedrijfskunde volgen, zich voor de minor inschrijven. Zowel de theorie als praktijk geeft de student een kijkje in de wereld van het outsourcen. Ronald Kleijn, docent aan de HvA, geeft aan dat de studenten alle fasen van het sourcen van IT onderwezen worden. Volgens Kleijn gebruiken de studenten voor de basisprincipes een

introdactieboek, samengesteld door het PON. Het boek is ook vertaald in het Engels, omdat een internationaal bedrijf de lesstof in wil zetten voor haar opleidingen.

Naast de theorie krijgen de sourcing-experts in spé ook veel praktijkkennis mee. Enerzijds is er een project en anderzijds een studiereis. Kleijn geeft aan dat voor het project de studenten een Request for Proposal (RFP) schrijven. Ze gebruiken daarvoor een casus, dit is een oud sourcing project van Atos Origin. Volgens Kleijn nemen de studenten beide rollen in, dus zowel die van leverancier en van klant. Aan het eind worden de resultaten bij Atos Origin gepresenteerd en beoordeeld.

Oud studenten die de minor afgerond hebben vonden de studiereis het hoogtepunt. Voor de eerste studiereizen was Polen de plaats van bestemming. De laatste keer was Istanbul het reisdoel, waar zowel Nederlandse als Turkse bedrijven bezocht zijn. De studenten schreven ter beoordeling een onderzoeksrapport over de studiereis. Eén van de interessantste ervaringen vonden de ze het cultuurverschil. Opvallendst vonden de studenten een bezoek aan de universiteit van Istanboel. Dit had te maken met het grote verschil tussen het Nederlandse en Turkse onderwijs, aldus één van de hen.

Studenten als hulp voor bedrijven

Ook de Fontys houdt zich bezig met sourcing en wel als een project in een minor. Studenten die een technische opleiding volgen kunnen op de Fontys de minor Commercieel Technisch Ingenieur volgen. Ze maken kennis met de uitdagingen van een internationale en intermediaire positie tussen organisaties. Binnen de minor is een project opgezet, global sourcing. Dit is gedaan om ze kennis te laten maken met de wereld van het uitbesteden. Het mooie aan dit project is dat de studenten werken aan echte casussen, aangeleverd door MP-M business navigators. Dit bedrijf doet wereldwijd onderzoek voor Nederlandse bedrijven, die de behoefte hebben om elders in de wereld diensten of productiecapaciteit naar uit te besteden. Voor hun opdrachten worden groepen studenten gekoppeld aan bedrijven in Zuid-Oost Brabant. Voor deze bedrijven doen de groepen onderzoek naar welke lage lonenlanden interessant zijn voor sourcing. Wanneer blijkt dat

de onderzoeken van voldoende kwaliteit en toegevoegde waarde zijn, is MP-M business navigators van plan de resultaten daadwerkelijk te gebruiken voor haar opdrachtgevers. Het meest opvallende binnen dit project is het leren communiceren in het Nederlands en Engels in de sourcing wereld. Op zichzelf niet zo wetenswaardig, maar er wordt in het speciaal veel aandacht besteedt aan telefoneren met gebrekkig Engels sprekende mensen. Docente Liset Bosmans geeft aan dat er geoefend wordt door gewoon te telefoneren met mensen uit bijvoorbeeld China of India, samen met een belscript en de docent communicatie die meeluistert.

Vreemde eend in de bijt

Waar sourcing binnen de ICT en bedrijfskunde een begrip lijkt, zijn er ook andere opleidingen die sourcing omarmen. De opleiding textielmanagement in Enschede is er één van. Textielmanagement leidt op voor internationale managementfuncties in de textiel- en kledingbranche. Een van de vakken in de propedeusefase is global sourcing. In groepsvorm werken de eerstejaars studenten aan een project om de theoretische kennis in praktijkervaring om te zetten.

Jan-Chris Hulleger, docent van het vak bij de Saxion Hogescholen, heeft zijn kennis die hij opgedaan heeft bij Nike meegenomen om het project global sourcing in te richten. De studenten werken voor een fictief bedrijf Caps en bekijken onder andere of de fabricage van de nieuwe lijn sportkleden uitbesteed wordt of beter in-house kan blijven. Ook worden de aankomende textielmanagers geconfronteerd met de keuze welke lage lonenlanden tot de mogelijkheden behoren. De opleiding maakt met het vak duidelijk dat sourcing binnen de textielindustrie meer regel dan uitzondering is.

Wetenschappelijke theorie

Eén van de weinige puur theoretische vakken is te vinden op de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Daar wordt het vak 'Strategic Sourcing & Offshoring' gegeven. Zo'n 45 masterstudenten strategisch management kiezen jaarlijks ervoor om dit keuzevak te

volgen. Wetenschappelijke artikelen en een handboek vormen de basis van het vak. Daarnaast wisselen colleges over de literatuur en gastcolleges over de praktijk elkaar af. Een interessante vraag is wat het vak op de Erasmus Universiteit wetenschappelijk maakt. Frank Wijen, verbonden aan de Universiteit en tot voor kort docent van het vak, geeft aan dat er drie elementen zijn. De eerste is dat studenten gebruik maken van recente academische literatuur. Als tweede geeft Wijen aan dat het systematiseren en expliciteren van bronnen een onderdeel van de cursus is. Studenten dienen aan te geven op welke verificerbare bronnen ze hun beweringen stoelen. Wijen geeft als derde punt dat studenten de verschillende perspectieven en visies kritisch moeten analyseren. “Dit betekent dat ze bruggen moeten bouwen tussen diverse standpunten en onderbouwen of deze standpunten juist zijn of verschillen van anderen”, aldus Wijen. Sourcing binnen de wetenschap kan dan leiden tot nieuwe theorieën over het vakgebied.

PON als mediator

Het blijkt wel dat veel onderwijsinstellingen bezig zijn met het fenomeen van sourcing. Het PON probeert onderwijsinstellingen met elkaar te verbinden, zodat kennis en ervaring uitgewisseld worden. Het idee hierbij is dat instellingen die sourcing toe willen voegen aan hun arsenaal, niet opnieuw het wiel moeten uitvinden. Er is genoeg kennis binnen het hoger onderwijs aanwezig om opstartproblemen te voorkomen. Verder kunnen ervaringen uit verschillende disciplines met elkaar gedeeld worden. De kans is groot dat een andere visie over het onderwerp sourcing leidt tot nieuwe inzichten. Daarnaast wil het PON ervoor zorgen dat bedrijven in contact komen met de onderwijsinstellingen, om kennis binnen sourcing te vergroten en het gat tussen theorie en praktijk te dichten. Voor de volledige lijst met opleidingen en vragen kunt u terecht bij het PON.

Auteur: Bart van der Linden